

povoljno ocijenila. Nadbiskup freiburški drži ovu knjigu za dar božje providnosti i naziva ju „das Betrachtungsbuch des 20. Jahrhunderts“. Ovo sedmo i osmo izdanje je popravljeno i povećano. Popravljeno, jer je pisac uvažio mnoge želje i opaske, što su mu ih prijatelji slali, otkad je prvo izdanje svijet ugledalo. A povećano je za kakovih 20 razmatranja (u svemu ih je 204). Evo n. pr. naslová od nekih novih razmatranja: 11. Juden und Samaritaner-Toleranz gegen Andersgläubigen. 38. Der Patriotismus des Meisters- und des Priesters. 43. Bei Simon dem Pharisäer — Die Kunst des Tadelns. 65. Der Zuruf der Meister — Die Aszese des Vertrauens. 69. Korban — Die causae piae. 82. Der Exorzist — das Laienapostolat. 98. Das Gerede über Jesus — Urteil der Menge. 103. Das feindliche Synedrium — Beeinflussung der öffentlichen Meinung. 144. Die Parabel von den zwei Blinden — Der Beichtvater des Priesters i t. d. — Ovu knjigu preporučujemo.

Dr. Pazman.

Carević dr. Josip: Hipnotizam u svijetlu filozofije. Fiziološko - psihološka studija. Spljet 1914. Tisak Leonove tiskare. U maloj osmini str. 88. Cijena 90 filira.

Povod ovoj knjizi, kaže autor u „Predgovoru“, bili su eksperimenti, što ih je neki Zitolo držao u Splitu. Rasprava se dijeli u tri dijela: u prvom se opisuju fenomeni (letargija, katalapsis, somnambulizam, jasno gledanje i sugestija) i na tom temelju definira se narav hipnotizma. U drugom dijelu spominju se sredstva, kojima se prouzročuju hipnotički pojavi, i navode uzroci ovih pojava. To su fiziološki i psihološki uzroci uopće, a posebni za jasno gledanje, t. z. premeštanje sjetila i čovječja telegrafija. Napokon u trećem dijelu zaključuje pisac nekoje izvode, n. pr. u koliko je hipnotizam moralno dopušten, da li se smije rabiti kao sredstvo liječenja, uzgoja, da se dokazuje hipnotizmom opstanak duše, da se čudesa Hris ova i ona u Lurdu ne mogu protumačiti hipnotizmom, napokon da je spiritizam bitno različit od hipnotizma.

Drago mi je, što imade na hrvatskom jeziku ovakova studija o tom predmetu. Moramo biti zahvalni g. piscu, što se je dao na taj mučan posao. Govoreći o fenomenima hipnotizma, napose o letargiji i katalaptičnom stanju, zgodno ističe pisac, da hipnotizovana osoba ovisi o volji hipnotizatora (str. 5. i str. 26.) i „da su uspavane osobe pod vlašću hipnotizatora i ovisi o njegovoj slobodnoj volji, jer bez njegove volje niti se mogu probuditi iz hipnotičkog sna, niti ista drugo mogu učini i same po sebi“ (str. 10.). Ove riječi jesu ključ za rješene cijelog ovog problema, samo šteta što im g. pisac nije posvetio veću pozornost. Kako ističem na drugom mjestu, g. pisac po mojem mišljenju nije pogodio pravu žicu, kad se dao na posao da obrani hipnotizam, t. j. da mu fenomena prikaže kao učinak naravnih uzroka. Studija je u ostalom dosta nepotpuna, jer ovaj predmet zahtjeva dosta muke, da ga svladaš i obradiš. Nadam se, da će g. pisac, u trećem svesku „Biblioteke modernih znanstvenih pitanja“ u kojem obećaje raspravu pod naslovom: „Zar X zrake, fluid, vibracije?“, biti sretnije ruke. Od srca mu želim, kad je već počeo baviti se ovim studijem, da nastavi istraživanje i hrv. narod obrađuje drugim povoljnim rezultatima. Ako se i ne slažem s g. piscem načelno u rješenju ovoga problema, za to ipak knjižicu njegovu preporučujem.

Dr. Pazman.

Minerva — Jahrbuch der gelehrten Welt Begründet von Dr. R. Kukula und Dr. K. Trübner. Dreiundzwanzigster Jahrgang 1914. U 16-ini, str. LXXXV + 1891 In Halbpergament gebunden: 20 Mk. Izdaje: Verlag von Karl J. Trübner u Strassburg-u (Elsass-Deutschland).

Bojim se, da je hrvatskoj javnosti slabo poznata ova književna pojava, koja ipak zaslužuje osobitu pažnju s više razloga.

Pred dvadeset i tri godine nekoliko videnijih njemačkih stručnjaka pokrenuše godišnjak, u kojemu se